

Ako môže Cirkev našich čias lepšie plniť svoje poslanie prostredníctvom hlbšieho uznania a podpory krstnej dôstojnosti žien?

BOŽIE SLOVO:

(Rim 16, 1-5)

Čítanie z listu sv. Apoštola Pavla Rimanom: *Odporúčam vám našu sestru Fébu, služobníčku cirkvi v Kenchrách. ² Prijmite ju v Pánovi, ako sa patrí na svätých, a pomáhajte jej vo všetkom, čo bude od vás potrebovať, veď aj ona pomáhala mnohým, aj mne samému. ³ Pozdravujte Prisku a Akvilu, mojich spolupracovníkov v Kristovi Ježišovi. ⁴ Oni nastavili vlastné šije za môj život. Im som nielen ja zaviazaný vďaka, ale aj všetky cirkvi z pohananov. ⁵ Pozdravte aj cirkev v ich dome.* Počuli sme Božie slovo.

KATECHÉZKA

(porov. www.inky.sk, katechézy / úvahy 368, 373)

Vedeli ste o tom, že kresťanstvo bolo už na samom počiatku v pohanskej Rímskej ríši nazývané „ženským náboženstvom“? Vskutku, už vtedy vo veľkej miere priťahovalo ženy, dokonca viac, než mužov. Všetci nakoniec poznáme príbehy žien, často mučeníc, ktoré či už svojim svedectvom ako sv. Cecília alebo svojou vierou a modlitbou ako sv. Monika pritiahli následne aj mužov vo svojom okolí ku Kristovi. A nakoniec, keď sa dnes rozhliadneme po kostole, takisto nám udrie do očí fakt, že žien je prítomných často násobne viac, než mužov. Nie všetky dôvody tohto súčasného stavu sú pozitívne. Faktom ale je, že po celé stáročia, vlastne až bezmála do súčasnosti, Cirkev bola často jediné miesto, kde sa žena mohla uplatniť a naplno využiť svoje dary a schopnosti a kde našla otvorené a priateľské prostredie. Ako hovorí odborníčka na stredovek Régine Pernoudová, „niektoré ženy (ktoré nemali nijaké zvláštne privilégium vyplývajúce zo svojho rodinného pôvodu) sa v stredovekej Cirkvi zaslúhou svojej funkcie tešili nezvyčajnej autorite. Niektoré opátky boli hotovými feudálnymi zemepánmi a ich moc sa rešpektovala ako moc ostatných zemepánov; niektoré z nich nosili berlu ako biskupi, neraz spravovali rozľahlé územia s dedinami a s farami. Niektoré ženy prostredníctvom cirkevných funkcií disponovali aj v laickom živote takou mocou, ktorú by im mnoho mužov v súčasnosti závidelo. Vtedajšie reholníčky boli väčšinou ženy s nezvyčajne vysokým stupňom vzdelania, ktoré mohli v poznatkoch súťažiť s ešte vzdelanejšími mníchmi tých čias. Najznámejšia encyklopédia 12. storočia vyšla z pera reholníčky - predstavenej Herrady z Landsbergu, z nej čerpali vzdelanci najvernejšie informácie týkajúce sa vtedajšieho stavu technických odvetví.“ S nástupom osvietenstva sa, žiaľ, začal trend opačný, ktorý vyvrcholil za Napoleona, kde ženy v podstate už nemali žiadne práva, neboli osvietencami považované už ani za ľudí, skôr za nejaký iný, od muža odlišný živočíšny druh, či len akúsi vec. A, žiaľ, ovplyvnilo to aj prax Cirkvi...

Krstom kresťan vstupuje do nového zväzku s Kristom a v ňom a skrze neho so všetkými pokrstenými, s celým ľudským pokolením a celým stvorením. Synovia a dcéry jedného Otca, pomazaní tým istým Duchom, ktorí sa spoločne podieľajú na rovnakom zväzku s Kristom, lebo sú pokrstení, sú si navzájom darovaní ako údy jedného tela, v ktorom majú všetci rovnakú dôstojnosť (porov. Gal 3, 26 – 28). Fáza počúvania potvrdila, že si túto skutočnosť uvedomujeme, a naznačila, že sa to musí čoraz konkrétnejšie realizovať v živote Cirkvi aj prostredníctvom vzťahov vzájomnej pomoci, obojstrannosti a dopĺňania sa medzi mužmi a ženami. Predovšetkým:

a) všetky kontinentálne zhromaždenia v podstate jednomyseľne vyzývajú k tomu, aby sa venovala pozornosť skúsenostiam, postaveniu a úlohe žien, bez ohľadu na to, že sa jednotlivé kontinenty líšili v perspektívach. Oslavuje sa viera, účasť a svedectvo mnohých žien na celom svete, laičiek i zasvätených, ktoré sú evanjelizátorky a často prvé vychovávateľky vo viere, pričom si všimajú najmä ich prínos na „prorockých perifériách“, na odľahlých miestach a v náročných sociálnych podmienkach;

b) okrem toho kontinentálne zhromaždenia vyzývajú k hlbšej reflexii, pokiaľ ide o vzťahové zlyhania, ktoré sú zároveň štrukturálnymi zlyhaniami ovplyvňujúcimi život žien v Cirkvi, a vyzývajú k procesu trvalého obrátenia, aby sme sa snažili plnšie vrastať do identity, ktorá nám bola daná v krste. Medzi priority synodálneho zhromaždenia zahŕňajú potrebu venovať sa radostiam i napätiam, ako aj príležitostiam na obrátenie a obnovu v spôsobe prežívania vzťahov medzi mužmi a ženami v Cirkvi, vrátane konkrétnych vzťahov medzi posvätnými služobníkmi, zasvätenými mužmi a ženami, laičkami a laikmi;

c) počas prvej etapy synody sa otázky účasti žien, ich uznania, vzťahu vzájomnej podpory medzi mužmi a ženami a otázka prítomnosti žien na zodpovedných a riadiacich pozíciách javili ako kľúčové pri hľadaní spôsobu, ako žiť misiu Cirkvi synodálnejším spôsobom. Ženy, ktoré sa zúčastnili prvej etapy, jasne vyjadrili túžbu: aby spoločnosť a Cirkev boli miestom rastu, aktívnej účasti a zdravej spolupatričnosti pre všetky ženy. Žiadajú Cirkev, aby bola po ich boku a sprevádzala a podporovala realizáciu tejto túžby. V Cirkvi, ktorá chce byť skutočne synodálna, sa musia tieto otázky riešiť spoločne a spoločne sa musia hľadať konkrétne odpovede ako plnšie uznať krstnú dôstojnosť žien a odmietnuť všetky formy diskriminácie a vylúčenia, ktorým ženy v cirkevnom spoločenstve a v spoločnosti čelia;

d) kontinentálne zhromaždenia napokon zdôrazňujú pluralitu skúseností, názorov a perspektív žien a žiadajú, aby sa táto rozmanitosť uznala v práci synodálneho zhromaždenia a aby sa so ženami nezaobchádzalo ako s jednolitou skupinou alebo abstraktným či ideologickým predmetom diskusie.

OTÁZKA NA ROZLIŠOVANIE (riešenie, hľadanie odpovede, „Božieho konsenzu“ – pozn.red.):

Aké konkrétne kroky môže Cirkev podniknúť, aby umožnila väčšie uznanie a zapojenie žien, a to aj v riadení a vo všetkých fázach rozhodovacích procesov, v duchu spoločenstva a s ohľadom na misiu?

UVAŽUJEME:

Je to paradox. Na jednej strane sa Cirkev javí byť „mužská“ – aj kvôli tomu, čo sme spomenuli minule, že ako keby všetky funkcie a služby v nej vyžadovali kňaza, biskupa či aspoň diakona. A súčasne sa Cirkev v bežnej praxi javí „ženská“, ženy v nej prevažujú a aj povaha jej pobožnosti a aktivít častejšie odráža mentalitu a potreby žien, než mužov. Dnes sme pozvaní uvažovať nad časťou tohto paradoxu. Pomôcť si môžeme týmito podotázkami z pracovného listu:

SKÚMAME / ROZLIŠUJEME:

1. *Ženy zohrávajú významnú úlohu pri odovzdávaní viery v rodinách, vo farnostiach, v zasvätenom živote, v združeníach a hnutiach, v laických inštitúciách, aj ako učiteľky a katechétky. Ako uznať, podporiť, sprevádzať ich už aj teraz značný prínos? Ako ho posilniť, aby sme sa naučili byť čoraz viac synodálnou Cirkvou? Deti prijímajú vieru svojich rodičov a často je to práve matka (kvôli vyššie spomenutému), kto ju môže alebo nedokáže odovzdať. Ako môžeme matkám našej farnosti pomôcť plniť túto úlohu?*

2. *Charizmy žien sú už dnes prítomné a pôsobia v Cirkvi. Čo môžeme urobiť, aby sme ich rozpoznali a podporili a aby sme sa naučili, čo nás chce Duch prostredníctvom nich naučiť? Ako môžeme aj v našej farnosti napomôcť tomu, aby charizmy a dary, ktoré majú ženy ako matky, manželky a ženy vôbec, boli uplatnené a využité aj v Cirkvi, pri ohlasovaní Evanjelia, katechéze, ale aj v jej živote – na osoh všetkých? Aké charizmy a dary a schopnosti to sú? Ako ich využiť?*

3. *Všetky kontinentálne zhromaždenia vyzývajú na riešenie otázky účasti žien na riadení, rozhodovaní, misii a službe na všetkých úrovniach Cirkvi. Farníci u nás – a platí to aj o ženách – sú často len pasívni konzumenti, pasívni prijímatelia čohosi, čo koná kňaz. Čo bráni tomu, aby sa ženy (a v praxi aj muži) viac zapájali nielen do služieb, ale aj do spoločného hľadania a rozhodovania o tom, akým spôsobom bude farnosť naplňovať svoje poslanie, svoju misiu a žiť stále viac a užšie jednotu a spoločenstvo, ktorým má byť? Ako tieto prekážky odstrániť?*

4. *Ako môžu muži a ženy lepšie spolupracovať pri vykonávaní pastoračnej služby a s ňou súvisiacich povinností? Už vieme, že pastoračia a pastoračná zodpovednosť nie je niečo, čo sa týka kňazov a biskupov, ale sa týka každého jedného pokrsteného katolíka. Vieme, čo to „pastoračná služba“ a zodpovednosť je? Čo presne? Ako sa do nej môžu a majú zapájať všetci členovia farnosti? Ako na tom v praxi sme? Čo tomu bráni? Ako napomôcť zapojeniu sa žien (ale aj mužov) do tejto služby?*